

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

2025 AİLE YILI

ACELE

7/24376 GK 117

Sayı : E-72079556-610-16500740

Konu : Soru Önergesi (7/24376)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 03.03.2025 tarihli ve 1591250 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Bartın Milletvekili Sayın Aysu BANKOĞLU tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/24376 Esas Numaralı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek: 7/24376 Cevap Metni (3 Sayfa)

**Bartın Milletvekili Sayın Aysu BANKOĞLU'na Ait 7/24376 Esas Numaralı Yazılı Soru
Önergesine İlişkin Cevap Metni**

Ülkemizin yaşlanma alanındaki temel yaklaşımı; yaşlı bireylerin aileleri ve yakınlarıyla birlikte, kendi sosyal çevrelerinde, aktif ve sağlıklı yaşlanma anlayışıyla yaşlanma sürecini geçirmelerini sağlamaktır.

Bu doğrultuda politika ve stratejilerin belirlenmesi, sosyal hizmet faaliyetlerinin geliştirilmesi ve çeşitlendirilmesi için gerekli çalışmalar hak temelli bakış açısıyla, farklı yaşlı profillerinin ihtiyaçları gözetilerek yürütülmektedir.

Bakanlığımız tarafından yaşlı bireylerin bakımdan sağlığa, istihdamdan erişilebilir çevreye, her alanda haklarını etkin kullanmalarını sağlayarak, yaşam kalitesini arttırmaya yönelik çalışmalar ile artan yaşlı nüfusunun ihtiyaçlarına yönelik hizmet planlamaları sürdürülmektedir.

Yaşlı bireylerin haklarını gerçekleştirebildikleri, yaş dostu toplum inşa etmek vizyonuyla yaşlılık alanındaki yasal, kurumsal ve uygulamaya yönelik yapılması gerekenler için bir yol haritası niteliğinde olan Yaşlanma Vizyon Belgesi ve ilk uygulama aracı olan Yaşlı Hakları Ulusal Eylem Planı, Bakanlığımız koordinasyonunda ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının ve yaşlılık alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri ve akademisyenlerin katkılarıyla hazırlanarak 29 Nisan 2023 tarihinde kamuoyuyla paylaşılmıştır.

TÜİK iş birliğinde yürütülen “Türkiye Yaşlı Profili Araştırması, 2023” ün sonuçları Bakanlığımız tarafından 22.03.2024 tarihinde kamuoyuyla paylaşılmıştır. Araştırma sonuçlarından elde edilen bulgular ülkemizdeki yaşlı bireylere yönelik politika ve hizmetlerin geliştirilmesinde kullanılmaktadır.

Bakanlığımızın aile odaklı sosyal hizmet politikası doğrultusunda, yaşlı bireylerin kendi sosyal çevrelerinden ayrılmadan, aktif ve sağlıklı yaşlanma perspektifiyle yerinde yaşlanmalarını destekleyecek bakım hizmet modelleri birbirini tamamlayıcı bir şekilde bütünleşik olarak sunulmaktadır. Bu kapsamda; evde bakım yardımı, sosyal yardım, gündüzlü bakım hizmetleri, yaşlı destek programı, VEFA programı gibi toplum temelli hizmet modellerine ağırlık verilmekte olup kurumsal bakım ihtiyacı bulunan yaşlı bireylere de Bakanlığımıza bağlı veya özel sektöre ait huzurevlerinde yatılı bakım hizmetleri sunulmaktadır.

Yaşlı bireyi bulunan ailelere yönelik Bakanlığımız tarafından yürütülen Gündüzlü Bakım Merkezleri ile yaşlı bireyin alışkın olduğu sosyal çevresinden ayrılmadan günlük yaşam aktivitelerine yönelik beceriler kazanması sağlanmakta, aktif ve sağlıklı yaşlanmaları desteklenmektedir. Gündüzlü Bakım Merkezlerinde yaşlı bireyler ve ailelerine rehberlik ve danışmanlık hizmetleri de sunulmaktadır.

Ayrıca Bakanlığımız tarafından sağlanan Evde Bakım Yardımından mevzuattaki kriterleri sağlayan yaşlı bireyler de yararlanabilmekte olup bu kapsamda Mart 2025 itibarıyla 123.463 yaşımız bu yardımdan faydalanmaktadır.

Diğer taraftan Bakanlığımızca, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma (SYD) Vakıfları aracılığıyla ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza yönelik başta 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu olmak üzere 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ve diğer mevzuat hükümleri doğrultusunda sosyal yardım programları yürütülmektedir. Yürütülmekte olan sosyal yardım programları düzenli ve süreli nitelikte olmak üzere aile yardımları, barınma ve gıda yardımları, engelli ve yaşlı yardımları, sağlık yardımları, eğitim yardımları ve proje destekleri olarak sınıflandırılmaktadır.

Bu kapsamda Bakanlığımızca 2022 sayılı Kanun kapsamında sosyal güvencesi olmayan ve aylık bağlanacak kişinin kendisi ve eşi dikkate alınmak suretiyle kişi başına düşen aylık geliri net asgari ücretin 1/3'ünden az olan 65 yaş üstü vatandaşlarımıza yaşlı aylığı bağlanmaktadır.

Ayrıca yaşlı ve engelli vatandaşlarımızın; ev temizliği ve kişisel bakımları gibi zaruri ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla 2010 yılından bu yana SYD Vakıfları aracılığıyla uygulanan Yaşlı – Engelli Ev ve Kişisel Bakım Projeleri ulusal programa dönüştürülerek ülke genelinde yaygınlaştırılmıştır. Program kapsamında ihtiyaç sahibi olup kişisel bakımlarını ve zaruri ihtiyaçlarını karşılayamayan yaşlı ve engelli vatandaşlarımız ile ağır kronik hastalığı nedeniyle kendi öz bakımını yerine getiremeyen vatandaşlarımız ikamet ettikleri evlerinde program kapsamındaki hizmetlerden faydalandırılmaktadır.

Geleneksel aile yapısının güçlendirilmesi temelinde yaşlıların toplumsal hayata aktif katılımını ve psiko-sosyal açıdan daha sağlıklı olmalarını desteklemek; kaliteli, sağlıklı ve erişilebilir bakım hizmetlerini geliştirmek ve çeşitlendirmek üzere Bakanlığımız tarafından politika, program ve projeler yürütülmekte olup bu kapsamda öne çıkan projelerimiz şu şekildedir: **Yaşlı Destek Programı (YADES):** 2016 yılında hayata geçirilen YADES, genel bütçeden aktarılan kaynakla yaşlılık alanında gerçekleştirilen en büyük bütçeli ilk destek programıdır. YADES ile yaşlı bireylerin yerinde, kendi sosyal çevrelerinde desteklenmeleri ve belediyelerce sunulan evde bakım, evde destek ve gündüzlü bakım hizmetlerinin geliştirilmesi ve güçlendirilmesi hedeflenmektedir. YADES ile Bakanlığımız tarafından 9 yılda farklı belediyelerde 91 farklı proje ile 100.277 hanede 152.507 yaşlı vatandaşa ulaşılarak evde bakım, psiko-sosyal destek ve kültürel faaliyet hizmetleri sunulmuştur.

Depremden Etkilenen Engelli ve Yaşlı Bireylere Yönelik Bakım ve Rehabilitasyon Hizmeti Destek Projesi: Bakanlığımız ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) iş birliğinde yürütülen proje ile deprem bölgesinde konteyner kentlerde ailesiyle birlikte yaşamını sürdüren, bakım ihtiyacı olan engelli ve yaşlı vatandaşlarımızın bakım ve rehabilitasyonlarının sağlanması, kendilerine ve ailelerine psiko-sosyal destek verilmesi amaçlanmaktadır. Proje kapsamında 4 ilde (Adıyaman, Hatay, Kahramanmaraş ve Malatya) belirlenen konteyner kentlere erişilebilir ıslak zeminleri (wc, banyo) olan, geniş, tam donanımlı Bakım ve Rehabilitasyon Üniteleri kurulmuş olup engelli ve yaşlı bireylere gündüzlü bakım ve rehabilitasyon hizmeti sunulmaktadır. Ayrıca konteyner kentlere saha ziyareti düzenlemek suretiyle engelli ve yaşlı bireylere bakım ve psiko-sosyal destek hizmetleri sağlanmaktadır.

En Kırılgan Gruptaki Türk Vatandaşları ile Geçici Koruma ve Uluslararası Koruma Altındaki Kişilerin Sosyal Hizmetlere Erişimin Artırılması Projesi (SOHEP) (FRIT-II): Türkiye'deki Mülteciler için Mali Yardım Programı (FRIT-II) kapsamında, Bakanlığımızın yararlanıcısı olduğu Proje kapsamında, ülkemizde geçici koruma altındaki Suriyelilerin yoğun olarak yaşadığı 6 ilimizde (Hatay, Şanlıurfa, Osmaniye, Adana, Mersin, Bursa) yaşlı bireylere yönelik birer adet gündüzlü bakım ve aktif yaşam merkezi ile her bir merkezde birer beceri atölyesi kurulması sağlanmıştır. Bu kapsamda, 17.12.2020-17.12.2023 tarihleri arasında yürütülen Proje ile hizmete alınan 6 ildeki gündüzlü bakım ve aktif yaşam merkezlerinde yaşlı bireylere yönelik gündüzlü bakım hizmetleri ile yaşlı bireyler ve ailelerine yönelik sağlanan rehberlik ve danışmanlık hizmetleri Bakanlığımız kaynakları ile sürdürülmektedir.

Engelli ve Yaşlı Bireylerin Haklarının Gerçekleştirilmesi için Toplum Temelli Sosyal Hizmetlere Erişimin Güçlendirilmesi Projesi: IPA-III kapsamında 2024 yılında Bakanlığımızca başvuru süreci yürütülerek nihai onaydan geçen ve 2026-2027 yıllarında gerçekleştirilmesi

planlanan Proje ile engelli ve yaşlı bireylerin sosyal hizmetlere erişimlerinin hak temelli bir anlayışla güçlendirilmesi amaçlanmaktadır. Proje ile;

- Engellilik ve yaşlılığın tüm politika ve programlarda anaakımlaştırılmasına yönelik çalışmaların,
- Engelli ve yaşlı bireylerin ayrımcılığa maruz kalmaksızın sosyal hizmetlere erişimleri için engellilik ve yaşlılık alanında faaliyet gösteren STK'ların kapasitesinin güçlendirilmesine yönelik çalışmaların,
- Engelli ve yaşlı bireylerin bağımsız yaşamlarını destekleyici sosyal hizmet modellerinin güçlendirilmesine yönelik Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının kapasitesinin geliştirilmesine yönelik çalışmaların gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.
- Ayrıca, Proje ile ülkemizde engelli haklarının gerçekleştirilmesinin izlenmesi sisteminin güçlendirilmesine yönelik çalışmaların yapılması da hedeflenmektedir.

60+ Tazelenme Üniversiteleri Projesi: Tazelenme üniversiteleri sosyal hayata katılım, aktif ve sağlıklı yaşlanma, hayat boyu öğrenme, yerinde yaşlanmayı destekleme gibi önde gelen işlevleri başta olmak üzere genel yapısı itibarıyla ülkemizin ve Bakanlığımızın ulusal yaşlılık politikasıyla örtüşmektedir. Bu noktadan hareketle 2016 yılında Akdeniz Üniversitesinde başlatılan 60+ Tazelenme Üniversiteleri Projesi 2021 yılında Bakanlığımız tarafından devralınarak yaygınlaştırılmıştır. Geline nokta Bakanlığımızla iş birliği halinde 26 Tazelenme Üniversitesi bulunmakta olup bunlardan 17'si aktif olarak eğitim vermekte, 9'u ise önümüzdeki dönemlerde eğitime başlamak üzere hazırlıklarını sürdürmektedir. Bugüne kadar Tazelenme Üniversiteleri'nden 6 bin 320 kişi eğitim görmüştür.

Bakanlığımız, yaşlı bireylere sunulan bakım hizmetlerinin niteliğini artırmak amacıyla düzenleme ve geliştirme çalışmalarını Bakım Hizmetleri Kalite Standartları (BHKS) çerçevesinde sürdürmektedir. BHKS, bakım hizmeti sunan kuruluşların hizmet kalitesini artırmak, hizmet alan bireylerin yaşam standartlarını yükseltmek ve bakım süreçlerinin etik, güvenli ve etkin bir şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla hazırlanmıştır. Bu kapsamda, BHKS'nin uygulanabilirliğini artırmak ve bakım hizmeti sunan kuruluşların bu standartlara uyumunu sağlamak için düzenli olarak değerlendirme, eğitim ve rehberlik çalışmaları yürütülmektedir. Ayrıca, bakım hizmetlerinin kalitesini artırmaya yönelik olarak "Engelli ve Yaşlı Bakım Hizmetlerinde Kalitenin Geliştirilmesi Değerlendirilmesine İlişkin Yönerge" kapsamında güncellemeler yapılmakta ve yeni düzenlemeler hayata geçirilmektedir. Yaşlı bireylere yönelik bakım hizmetlerinin etkin, güvenilir ve erişilebilir olması için kalite standartları sürekli güncellenmekte ve uygulama süreçlerini geliştirmeye yönelik çalışmalara devam edilmektedir.

Diğer yandan, yürürlükteki mevzuat hükümleri doğrultusunda Bakanlığımız Rehberlik ve Teftiş Başkanlığınca Bakanlığımıza bağlı kurum ve kuruluşların belirli sürelerde genel teftişleri ile ihbar ve şikayetler doğrultusunda inceleme ve soruşturma yapılmakta ve rapor sonucuna göre gerekli iş ve işlemler ivedilikle yerine getirilmektedir.

Ayrıca İl Müdürlüklerimiz idarecileri ve ilgili personelleri tarafından yapılan habersiz ziyaretler ile kontrol ve denetim faaliyetinin sürekliliği sağlanmaktadır. Gerekli görülen hallerde Bakanlığımızca görevlendirilen personel tarafından da kuruluşlarımız izlenmektedir.